

Undervisningsnoter: Tilbageholdelse ved og under anbringelsen

Private opholdssteder

Alle typer døgninstitutioner

Voksenansvar for anbragte børn og unge

Tilbageholdelse ved og under anbringelse

- Private opholdssteder
- Alle typer døgninstitutioner

Undervisningsnoterne består af to dele:

1. del: Baggrundsviden til underviseren
2. del: Noter til de enkelte dias til undervisningen

Del 1: Baggrundsviden til underviseren

Overskrift	Noter
Anvendelsesområde:	Materialet er målrettet til undervisning af ledere og medarbejdere på private opholdssteder og døgninstitutioner, herunder delvis lukkede døgninstitutioner og delvis lukkede afdelinger på døgninstitutioner for børn og unge.
Regler i fokus:	<p>Nærværende modul har § 11 om tilbageholdelse ved og under anbringelse i fokus:</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p><i>§ 11. Børn og unge-udvalget kan træffe afgørelse om, at et barn eller en ung, der er anbragt på et anbringelsessted efter § 66, stk. 1, nr. 5 og 6, i lov om social service, kan tilbageholdes i op til 14 dage i forbindelse med anbringelsen på det pågældende opholdssted eller den pågældende døgninstitution.</i></p> <p><i>Stk. 2. Børn og unge-udvalget kan endvidere træffe afgørelse om, at et barn eller en ung kan tilbageholdes i op til 14 dage under anbringelsen.</i></p> <p><i>Stk. 3. Tilbageholdelse efter stk. 1 og 2 kan ske, når det må anses for at have afgørende betydning for at imødekomme et barns eller en ungs særlige behov for støtte og det vurderes at have afgørende betydning for den social-pædagogiske behandling.</i></p> </div>

	<p><i>Stk. 4. Afgørelse efter stk. 1 og 2 kan træffes foreløbigt efter reglerne i § 75, stk. 1, i lov om social service, når betingelserne heri er opfyldt.</i></p> <p><i>Stk. 5. Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om opretholdelse af tilbageholdelse efter stk. 2 i op til 14 dage yderligere, når særlige forhold gør sig gældende.</i></p> <p><i>Stk. 6. Social- og indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om procedurer og vilkår for tilbageholdelsen.</i></p> <p>Bekendtgørelse om voksenansvar for anbragte børn og unge indeholder i § 3 regler om tilbageholdelse af børn og unge ved og under anbringelsen.</p> <p>Reglerne er endvidere uddybet i vejledning om voksenansvar for anbragte børn og unge, pkt. 71-75.</p>
<p>Anvendte kilder til materialet:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lov om voksenansvar for anbragte børn og unge (Lov nr. 619 af 8. juni 2016) • Lov om ændring af lov om social service, lov om socialtilsyn og lov om folkeskolen (Lov nr. 647 af 8. juni 2016) • Forslag til Lov om voksenansvar over for anbragte børn og unge (Lovforslag nr. L 162, Fremsat den 30. marts 2016 af social- og indenrigsministeren) • Lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om voksenansvar for anbragte børn og unge (Lov nr. 1543 af 13. december 2016) • Lov om ændring af lov om socialtilsyn, lov om social service og lov om voksenansvar for anbragte børn og unge (Lov nr. 1544 af 13. december 2016) • Bekendtgørelse om voksenansvar for anbragte børn og unge (Bek. nr. 1707 af 20. december 2016) • Vejledning til lov om voksenansvar for anbragte børn og unge (Vejl. nr. 10370 af 21. december 2016) • Betænkning fra Udvalget om magtanvendelse på anbringelsessteder for børn og unge (Magtanvendelsesudvalget) (Betænkning nr. 1551. Marts 2015) • Konsulentbistand i relation til magtanvendelsesudvalget Afrapportering. Rambøll, november 2013 • Betænkning om Indsatsen mod ungdomskriminalitet. Betænkning nr. 1508, København 2009 • Forslag til Lov om ændring af lov om social service og lov om rettens pleje. Lovforslag nr. 166 af 17. marts 2010
<p>Materialets anvendelse:</p>	<p>Materialet er udarbejdet, så det, foruden at indgå som et modul på kursusdage om reglerne i voksenansvarsloven, kan anvendes et selvstændigt undervisningsforløb, fx. ved en temadag, et personalemøde eller lignende. Hvor materialet anvendes som et selvstændigt undervisningsforløb anbefales det, at der indledes med en præsentation ud fra modulet, der giver en generel introduktion til lov om voksenansvar.</p> <p>Da målgruppen for materialet er ledere og medarbejdere på institutioner og opholdssteder, behandler modulet reglerne om tilbageholdelse ved og under anbringelse ud fra anbringelsesstedernes perspektiv. Det betyder, at de nødvendige</p>

	<p>myndighedsafgørelser nævnes som forudsætning for indgreb, mens selve bestemmelserne, der vedrører myndighedsafgørelserne ikke uddybes, medmindre der i disse er elementer af betydning for den faktiske forvaltningsvirksomhed.</p>
<p>Baggrund for lov om voksenansvar overfor anbragte børn og unge:</p>	<p>I juni 2013 nedsatte den daværende regering Udvalget om magtanvendelse på anbringelsessteder for børn og unge (Magtanvendelsesudvalget). Udvalget havde til formål at afklare, beskrive og analysere de etiske, juridiske og praktiske grænse- og praksisdragninger for anvendelse af magt over for anbragte børn og unge, herunder en analyse af udfordringerne ved det daværende regelsæt. Magtanvendelsesudvalget skulle endvidere komme med forslag til et kommende regelsæt.</p> <p>Baggrunden for nedsættelsen af udvalget var bl.a., at både Folketingets Ombudsmand og Folketingets § 71-tilsyn havde påpeget, at det eksisterende hjemmelsgrundlag for magtanvendelse på børne- og ungeområdet var uklart. Magtanvendelsesudvalget havde en bred sammensætning af medlemmer bl.a. med kommunale og regionale repræsentanter, repræsentanter for relevante organisationer for praksisfeltet samt børneorganisationer samt faglige eksperter. I udvalgsarbejdet deltog tre børneeksperter, som tidligere har været anbragt. Daværende direktør ved Folketingets ombudsmand Jens Møller fungerede som formand for udvalget. Børnerådet sikrede endvidere yderligere inddragelse af børn og unge gennem tre børneekspertergrupper.</p> <p>Magtanvendelsesudvalget afgav i marts 2015 betænkning nr. 1551/2015 om Magtanvendelse over for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet. Magtanvendelsesudvalget anbefalede, at der blev udarbejdet et helt nyt og selvstændigt regelsæt om magtanvendelse over for anbragte børn og unge med en tydeliggørelse af de eksisterende regler, herunder med tydeliggørelse af børns og unges rettigheder i relation til magtanvendelse og andre indgreb i deres selvbestemmelsesret. På enkelte områder anbefalede udvalget en vis udvidelse af adgangen til at gribe ind overfor anbragte børn og unge, herunder udvidet adgang til tilbageholdelse under en anbringelse. Udvalget tog i sine overvejelser og anbefalinger udgangspunkt i børns og unges grundlæggende rettigheder, herunder retten til omsorg og beskyttelse.</p> <p>Den 5. november 2015 indgik Regeringen, Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance, Alternativet, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti en aftale om rammerne for voksenansvar over for anbragte børn og unge (Klare rammer for voksenansvar over for anbragte børn og unge). Aftalen følger op på aftalen om udmøntningen af satspuljen for 2016 for social- og indenrigsområdet.</p> <p>Aftalen ligger sig tæt op ad anbefalingerne fra Magtanvendelsesudvalget, og loven om voksenansvar overfor anbragte børn og unge er en udmøntning af den politiske aftale.</p> <p>Lov om voksenansvar har til formål at fastsætte rammer for plejefamilier og personales adgang til, som led i varetagelsen af den daglige omsorg, at anvende magt og foretage andre indgreb i anbragte børns og unges Selvbestemmelsesret og sikre de anbragte børn og unges retssikkerhed i forbindelse hermed.</p>

	<p>Lov om voksenansvar overfor anbragte børn og unge regulerer forholdene under anbringelsen, og den indeholder således blandt andet flere af de bestemmelser, der før fandtes i Servicelovens §§ 123-123d samt den tidligere magtanvendelsesbekendtgørelse. Bestemmelser om afgørelser om anbringelse og kriterier for anbringelse på delvis lukkede afdelinger og delvis lukkede institutioner samt sikrede afdelinger og særlig sikrede afdelinger er samlet i servicelovens §§ 63a-63c i kapitel 11 om særlig støtte til børn og unge.</p>
<p>Lidt historik ift. bestemmelserne i §§ 10-13:</p>	<p>Kommissionen vedrørende ungdomskriminalitet Kommissionen vedrørende ungdomskriminalitet afgav i september 2009 betænkningen: "Indsatsen mod ungdomskriminalitet", (betænkning nr. 1508). Betænkningen indeholdt en lang række anbefalinger om kriminalpræventive tiltag over for kriminelle og kriminalitetstruede børn og unge, herunder tiltag i forbindelse med anbringelser.</p> <p>I kommissionens arbejde indgik problematikken om anbragte børn og unge, der rømmer fra anbringelsessteder, og hvor personalet frygter at nogle vil begå kriminalitet. Efter de dagældende regler var det ikke muligt at tilbage- og fastholde børn og unge, der var anbragt i private opholdssteder og åbne døgninstitutioner (betænkning, nr. 1508, s. 123-127). Kommissionen anbefalede på baggrund af sine drøftelser, at der blev skabt retlig mulighed for kortvarigt at kunne fastholde eller tilbageholde børn og unge i åbne døgninstitutioner og evt. socialpædagogiske opholdssteder.</p> <p>Tilbageholdelse af børn og unge de første 14 dage af anbringelsen På baggrund af anbefalingerne fra Kommissionen vedrørende ungdomskriminalitet blev der med lov nr. 551 fra foråret 2010 skabt hjemmel til, at børn og ungeudvalget kunne træffe afgørelse om, at et barn eller en ung kunne tilbageholdes i op til 14 dage i starten af en anbringelse på private opholdssteder og døgninstitutioner. Tilbageholdelsen kunne ske ved fysisk at fastholde barnet eller den unge. Bestemmelsen fra 2010 gav alene mulighed for at tilbageholde i starten af anbringelsen. Grunden hertil var, at kommissionen havde peget på, at børn og unge, som blev anbragt på grund af bl.a. kriminalitet, kunne være svære at motivere i anbringelsens tidlige fase, og at de typisk reagerede med trods og modvilje, og at dette kunne føre til rømning og sammenbrud i anbringelsen.</p> <p>I forbindelse med Magtanvendelsesudvalgets arbejde blev problematikken om børn og unge, der rømmer fra åbne anbringelsessteder igen rejst.</p> <p>Lidt om magtanvendelsesudvalgets kortlægning og overvejelser Det fremgår af kortlægningen af magtanvendelse foretaget af Rambøll, at mere end en fjerdedel af de åbne anbringelsessteder oplever situationer, hvor barnet eller den unge vil forlade anbringelsesstedet uden samtykke. Blandt de private opholdssteder er det dog kun tre procent, der oplever denne problematik.</p> <p>Magtanvendelsesudvalget lagde i sine overvejelser vægt på børn og unges generelle ret til at kunne bevæge sig frit både inden for og uden for de åbne anbringelsessteder, og at anbragte børn og unge generelt skulle have mulighed for at kunne anvende de tilbud, der findes i lokalområdet. Udvalget anerkendte imidlertid,</p>

	<p>at der kunne være særlige situationer, hvor det – under hensyntagen til alder, modenhed og funktionsevne – af beskyttelseshensyn kunne være nødvendigt at begrænse et barn eller en ungs bevægelsesfrihed. Det kunne f.eks. være situationer, hvor der er stor risiko for, at barnet vil begå kriminalitet eller indtage rusmidler.</p> <p>Magtanvendelsesudvalget havde fokus på, at en eventuel udvidelse af adgangen til begrænsning af bevægelsesfriheden skulle være i forhold til det enkelte barn eller den unge, der har et behov herfor. Det var derfor udvalgets opfattelse, at der ikke skulle være en generel adgang for anbringelsessteder til at begrænse de anbragte børn og unges bevægelsesfrihed. Udvalget havde tillige opmærksomhed på, at børn og unges retssikkerhed skulle sikres ved afgørelser om udvidet adgang til at tilbage- eller fastholde dem. Udvalgets betænkning indeholder et bilag med opmærksomhedspunkter fra udvalgets medlemmer, og heri indgår et forslag om, at det skulle være muligt at tilbageholde et barn eller en ung 14 dage under anbringelsen.</p> <p>Den politiske aftale om ”Klare rammer for voksenansvar overfor anbragte børn og unge”</p> <p>Som en del af den politiske aftale om voksenansvarsloven, blev satspuljepartierne enige om, at der bl.a. skulle ske en udvidelse af den eksisterende adgang til tilbageholdelse i starten af en anbringelse på døgninstitutioner og private opholdssteder. Børn og unge-udvalget skulle fremover kunne træffe afgørelse om tilbageholdelse under anbringelsen. Udvidelsen er til brug for de situationer, hvor det, efter anbringelsen er iværksat, viser sig, at der er behov for at kunne beskytte barnet eller den unge mod at foretage handlinger, der kan medføre risiko for barnets eller den unges udvikling, fx kriminalitet, stofmisbrug mv.</p>
<p>Vær særlig opmærksom på:</p>	<p>Det er væsentligt at sondre mellem begreberne ”Afgørelse” og ”Beslutning”. ”Afgørelse” er knyttet til myndighedsniveauet, og de afgørelser, der træffes af eks. børn og unge-udvalget. ”Beslutning” er knyttet til den faktiske forvaltningsvirksomhed på anbringelsesstederne.</p>

Del 2: Noter til de enkelte dias.

Dias 2:

<p>Rettigheder og indgreb heri</p> <p>VÆR ALTID OPMÆRKSOM PÅ:</p> <p>§ 11 i lov om voksenansvar om tilbageholdelse er en undtagelsesbestemmelse fra hovedreglen – retten til at kunne bevæge sig frit, som den er formuleret i grundlov og internationale konventioner</p> <p>Tilbageholdelse ved og under anbringelse 2</p>
--

	Noter: Rettigheder og indgreb heri
<i>Dias 2</i>	Formålet med dette dias er at præcisere sammenhængen, mellem hovedreglen om retten til personlig frihed og til frit at bevæge sig og bestemmelsen om tilbageholdelse.

Dias 3:

Retten til personlig frihed og bevægelsesfrihed

Ret til personlig frihed og bevægelsesfrihed:

- Anbragte børn og unge har ret til frit at bevæge sig indenfor og udenfor anbringelsesstedet
- Begrebet "personlig frihed" henviser til beskyttelse mod vilkårlig frihedsberøvelse
- Bevægelsesfriheden er bredere og omfatter retten til at kunne vælge sit opholdssted herunder retten til at forlade landet

Væsentlige bestemmelser:

- Grundlovens § 71 beskytter mod vilkårlig frihedsberøvelse
- Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, Artikel 5 vedrører den fysiske frihed og indgreb heri
- Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, 4. tillægsprotokol, Artikel 2 vedrører bevægelsesfriheden og indgreb heri
- FN's Børnekonvention, Artikel 37 vedrører frihedsberøvelse af børn

Tilbageholdelse ved og under anbringelse

3

Noter: Retten til personlig frihed og bevægelsesfrihed

Dias 3

Hvis modulet anvendes på en kursusdag, hvor hele regelsættet i lov om voksenansvar gennemgås, herunder børns og unges rettigheder, kan denne udgå, idet den også indgår i modulet om børns og unges rettigheder.

Tilbageholdelse vedrører særligt den personlige frihed og bevægelsesfriheden.

Den personlige frihed og bevægelsesfriheden

Retten til frihed og den personlige friheds ukrænkelighed fremgår bl.a. af Grundloven, Den Europæiske Menneskerettskonvention og Børnekonventionen.

For anbragte børn og unge betyder det:

- At de som udgangspunkt skal kunne færdes frit på anbringelsesstedet og uden for dette
- Som led i husregler / husordenen kan der dog fastsættes regler om, bestemte steder, hvor børnene ikke selv må opholde sig, f.eks. af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, eller af hensyn til andre. Fx kontoret, vagtværelset til sovende nattevagt, de andre børns værelser, et værksted
- Der kan også i husordenen fastsættes regler om, hvornår barnet skal være hjemme på anbringelsesstedet

Gengivelse af bestemmelsernes ordlyd er alene til underviserens orientering – dvs. bestemmelserne skal ikke gennemgås.

Grundlovens § 71

Stk. 1. Den personlige frihed er ukrænkelig. Ingen dansk borger kan på grund af sin politiske eller religiøse overbevisning eller sin afstamning underkastes nogen form for frihedsberøvelse.

Stk. 2. Frihedsberøvelse kan kun finde sted med hjemmel i loven.

Stk. 3-5 vedr. strafferetsplejen.

Stk. 6. Uden for strafferetsplejen skal lovligheden af en frihedsberøvelse, der ikke er besluttet af en dømmende myndighed, og som ikke har hjemmel i lovgivningen om udlændinge, på begæring af den, der er berøvet sin frihed, eller den, der handler på hans vegne, forelægges de almindelige domstole eller anden dømmende myndighed til prøvelse. Nærmere regler herom fastsættes ved lov.

Stk. 7. Behandlingen af de i stk. 6 nævnte personer undergives et af Folketinget valgt tilsyn, hvortil de pågældende skal have adgang til at rette henvendelse.

Den Europæiske menneskerettighedskonvention

Artikel 5

Stk. 1. Enhver har ret til frihed og personlig sikkerhed. Ingen må berøves friheden undtagen i følgende tilfælde og i overensstemmelse med den ved lov foreskrevne fremgangsmåde:

- *a-c) Vedr. domfældelse og strafferetspleje*
- *d) Frihedsberøvelse af en mindreårig ifølge lovlig afgørelse med det formål at føre tilsyn med hans opdragelse eller lovlig frihedsberøvelse for at stille ham for den kompetente retlige myndighed*
- *e) Vedr. forebyggelse af spredning af sygdomme*
- *f) Vedr. uretmæssigt indtrængen i landet eller udvisning/ udlevering*

Stk. 4 og 5 vedr. henholdsvis domstolsprøvelse og erstatning.

Artikel 5 er begrænset til berøvelse af den fysiske frihed og omfatter ikke begrænsninger i bevægelsesfriheden, der i stedet er omfattet af artikel 2 i den 4. tillægsprotokol.

I vurderingen af, om der er tale om frihedsberøvelse eller begrænsninger i bevægelsesfriheden, bygger på en konkret vurdering, hvori bl.a. indgår foranstaltningens karakter, varighed, virkninger og udførelsesmåde. Særligt restriktionens intensitet har betydning for, om indgrebet falder under artikel 5.

4. tillægsprotokol Artikel 2

Frihed til valg af opholdssted

1. Enhver, der retmæssigt opholder sig på en stats territorium, har inden for dette territorium ret til bevægelsesfrihed og til frit at vælge sit opholdssted.

2. Enhver har frihed til at forlade et hvilket som helst land, herunder sit eget.
3. Udøvelsen af disse rettigheder skal ikke være underkastet andre begrænsninger end sådanne, som er i overensstemmelse med loven, og som i et demokratisk samfund er nødvendige af hensyn til den nationale sikkerhed eller den offentlige tryghed, for at opretholde ordre public, for at forebygge forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden eller for at beskytte andres rettigheder og frihedsrettigheder.
4. De i stk. 1 nævnte rettigheder kan endvidere inden for særlige områder underkastes restriktioner, som er indført ved lov, og som i et demokratisk samfund tjener almenvellet.

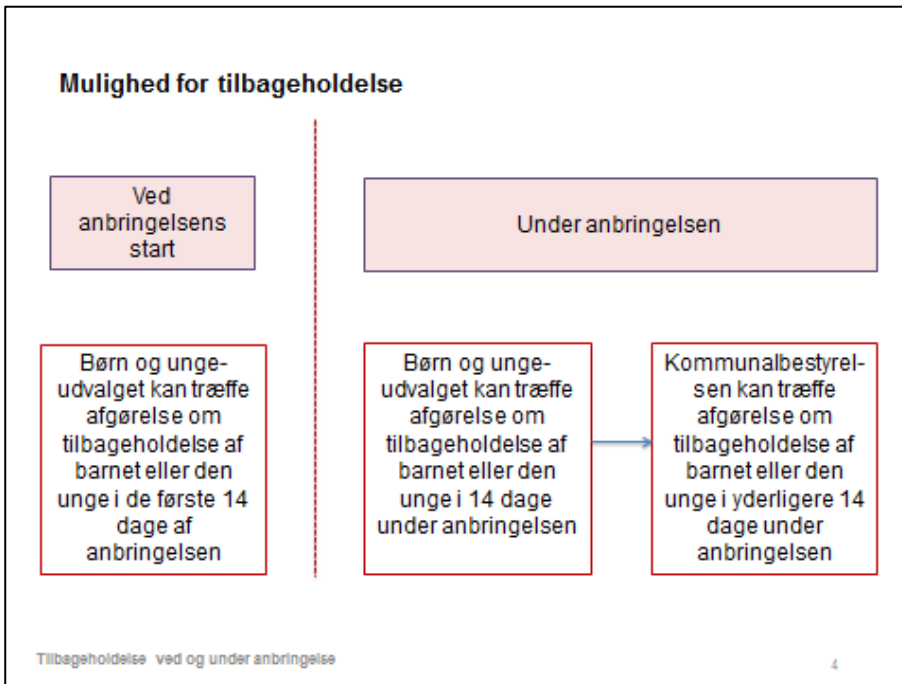
FN's Børnekonvention Artikel 37

Deltagerstaterne skal sikre, at:

- a. *(Vedr. tortur og straf overfor børn)*
- b. *Intet barn ulovligt eller vilkårligt berøves sin frihed. Anholdelse, tilbageholdelse eller fængsling af et barn skal følge lovens forskrifter og må kun bruges som en sidste udvej og for det kortest mulige passende tidsrum*
- c. *Ethvert barn, der er berøvet friheden, behandles menneskeligt og med respekt for menneskets naturlige værdighed og på en måde, der tager hensyn til deres aldersmæssige behov. Især skal ethvert barn, der er berøvet friheden, holdes adskilt fra voksne, medmindre en sådan adskillelse ikke anses at tjene barnets tarv, og skal have ret til at opretholde kontakt med sin familie gennem brevveksling og besøg, bortset fra under særlige omstændigheder*
- d. *(Ret til retssikkerhed og domstolsprøvelse)*

(Se evt.: Betænkning om magtanvendelse over for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, 2015, dias: 18-20, 22-24 og 27-28).

Dias 4:

	<p>Noter: Mulighed for tilbageholdelse</p>
<p>Dias 4</p>	<p>Tilbageholdelse i forbindelse med eller under en anbringelse – lovreglens ordlyd</p> <p>§ 11 i lov om voksenansvar over for anbragte børn og unge, vedrører de myndighedsafgørelser, der skal ligge forud for, at det er muligt at tilbageholde et barn eller en ung. Bestemmelsens stk. 6 indeholder en bemyndigelsesbestemmelse, der er udmøntet i bekendtgørelsen.</p> <p>Anbragte børn og unge har en grundlæggende ret til bevægelsesfrihed, og anbringelsesstederne har med udgangspunkt i børns og unges rettigheder et ansvar for at tilrettelægge en udviklende og tryk hverdag for børnene med behørig inddragelse af børnene og de unge. I det daglige er det personalet på anbringelsesstederne, der ud fra barnets eller den unges behov, aftaler med barnet eller den unge, hvornår barnet eller den unge skal være på anbringelsesstedet, i skole eller til andre aktiviteter uden for anbringelsesstedet, herunder deltagelse i fritidsaktiviteter og besøg hos og samvær med venner. Personalet overtager, jf. § 3, voksenansvaret for barnet eller den unge, og skal således på tilsvarende vis som forældre skabe trygge og faste rammer i dagligdagen for barnet eller den unge.</p> <p>Der kan imidlertid være børn og unge, som det i en periode er nødvendigt at beskytte mod, at de selv foretager handlinger, der kan true deres udvikling og velfærd.</p> <p>Der kan også være børn og unge, hvor der i starten af en anbringelse kan være behov for at skabe ro omkring barnet eller den unge med henblik på at få mulighed for at etablere relationer mellem barnet eller den unge og de voksne på institutionen eller for at skabe ro til at motivere barnet eller den unge til at indgå i socialpædagogisk behandling på anbringelsesstedet.</p> <p>§ 11 giver mulighed for, at et barn eller en ung kan tilbageholdes i op til 14 dage i forbindelse</p>

med anbringelsen på et anbringelsessted, 14 dage under selve anbringelsen samt evt. yderligere 14 dage under selve anbringelsen.

Afgørelseskompetence:

I lovens § 11 omtales to forskellige myndigheder, der træffer afgørelse. I begge tilfælde er det myndigheder knyttet til barnet eller den unges opholdskommune (den anbringende kommune):

- Børn og unge-udvalget, der består af to kommunalpolitikere, en byretsdommer samt to pædagogisk-psykologisk sagkyndige. Formanden for børn og unge-udvalget har, hvis det er nødvendigt, mulighed for at træffe foreløbige afgørelser, jf. senere
- Kommunalbestyrelsen (kommunen), hvilket i praksis vil sige, at afgørelsen træffes af en leder eller myndighedssagsbehandler i den ansvarlige afdeling, fx familieafdelingen

Det er i første omgang børn og Unge-udvalget, der har afgørelseskompetencen.

Har børn og unge-udvalget truffet afgørelse om tilbageholdelse under anbringelsen for én periode, kan kommunalbestyrelsen (kommunen) træffe afgørelse, om, at barnet eller den unge skal tilbageholdes yderligere 14 dage. Det forudsættes, at de to perioder under selve anbringelsen ligger i umiddelbar forlængelse af hinanden.

Myndighedsafgørelserne er knyttet til det konkrete anbringelsessted, dvs. at hvis det for et barn eller en ung bliver nødvendigt at ændre anbringelsesstedet, til en ny institution eller opholdssted, kan børn og unge-udvalget træffe en (ny) afgørelse om tilbageholdelse de første 14 dage.

Der er således mulighed for på det samme anbringelsessted at tilbageholde et barn eller en ung i tre gange 14 dage.

Når børn og unge-udvalget eller kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om tilbageholdelse, skal kommunalbestyrelsen fastsætte hvor mange dage inden for den maksimale periode på 14 dage, barnet eller den unge kan blive tilbageholdt (Jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 2).

Kriterierne for børn og unge-udvalgets og kommunalbestyrelsens afgørelse er:

- Tilbageholdelsen skal være afgørende for at kunne imødekomme barnet eller den unges særlige behov for støtte
- Tilbageholdelsen skal have afgørende betydning for den socialpædagogiske behandling

Dias 5:

Bestemmelsens indhold - bekendtgørelsen

Anvendelsesområde:

Private opholdssteder og alle typer døgninstitutioner.

Betingelser for indgreb:

Børn og unge-udvalget eller kommunalbestyrelsen skal have truffet afgørelse efter lovens § 11 stk. 1, 2 eller 5, og kommunalbestyrelsen skal have truffet afgørelse om rammer for tilbageholdelsen, jf. bkg. § 3 stk. 2.

Kompetence i den konkrete situation:

I den konkrete situation: Personalet på opholdsstedet eller døgninstitutionen.

Form for indgreb:

Ved anvendelse af fysisk magt i form af at fastholde eller føre barnet eller den unge med henblik på at forhindre, at barnet eller den unge forlader stedet.

Tilbageholdelse ved og under anbringelse

5

	<p><i>Noter:</i> Bestemmelsens indhold – bekendtgørelsen</p>
Dias 5	<p>OBS: Lovens § 11 vedrører alene myndighedsafgørelserne, mens bekendtgørelsens § 3 indeholder bestemmelser om selve tilbageholdelsen på anbringelsesstedet, der skal foretages af personalet. Gennemgangen i det følgende tager derfor afsæt i bestemmelsen i bekendtgørelsen.</p> <p>På diasset gives et overblik over indholdet af de centrale elementer i bestemmelsen. De enkelte elementer gennemgås i de følgende fire dias.</p>

Dias 6:

Anvendelsesområde

Tilbageholdelse i forbindelse med og under en anbringelse kan anvendes i forhold til børn og unge under 18 år på følgende anbringelsessteder:

- Private opholdssteder
- Åbne døgninstitutioner
- Delvis lukkede institutioner
- Delvis lukkede afdelinger i døgninstitutioner
- (Sikrede afdelinger i sikrede døgninstitutioner)
- (Særlig sikrede afdelinger i sikrede institutioner)

Tilbageholdelse ved og under anbringelse 6

	<p>Noter: Anvendelsesområde</p>
Dias 6	<p>Bestemmelserne om tilbageholdelse i op til 14 dage ved og under en anbringelse gælder som udgangspunkt for private opholdssteder og alle typer døgninstitutioner.</p> <p>Bestemmelserne om tilbageholdelse i op til 14 dage vil også kunne anvendes ved anbringelse på delvis lukkede afdelinger, såfremt børn og unge- udvalget træffer afgørelse herom.</p> <p>Det bemærkes, at bekendtgørelsen om voksenansvar regler ikke er knyttet til den fysiske institution (matriklen), men til institutionen som organisation/pædagogisk enhed.</p> <p>Reglerne er altså også gældende, når børnene og de unge opholder sig i en særforanstaltning/et enkeltmandsprojekt eller i et sommerhus med pædagoger fra institutionen. Ligeledes gælder reglerne, når børn og unge er på ture udenfor institutionen med institutionens personale.</p> <p>Bestemmelsen omfatter ikke unge over 18 år, der er anbragt på et privat opholdssted eller en døgninstitution – uanset anbringelsesårsag (efterværn eller som led i en strafferetlig dom eller kendelse).</p>

Dias 7 og 8:

Betingelser for indgreb

Der skal være truffet en myndighedsafgørelse:

- Af børn og unge-udvalget om, at barnet eller den unge kan tilbageholdes i op til 14 dage i forbindelse med (stk. 1) eller under (stk. 2) en anbringelse
- Evt. af kommunalbestyrelsen om at forlænge en tilbageholdelse under en anbringelse med yderligere 14 dage, stk. 5
- Af kommunalbestyrelsen om hvor mange dage inden for den maksimale periode, der kan ske tilbageholdelse

Kriterierne for myndighedsafgørelserne:

Barnets eller den unges forbliven på anbringelsesstedet:

- Skal være afgørende for at kunne imødekomme barnet eller den unges særlige behov for støtte
- Skal have afgørende betydning for den socialpædagogiske behandling

Tilbageholdelse ved og under anbringelse

7

Betingelser for indgreb - fortsat

- Tilbageholdelsen skal ske inden for de rammer, der er fastsat i afgørelserne fra børn og unge-udvalget og kommunalbestyrelsen
- Andre mindre indgribende metoder har vist sig utilstrækkelige til at fastholde barnet eller den unge på stedet

Tilbageholdelse ved og under anbringelse

8

	Noter: Betingelser indgreb
Dias 7 & 8	Tilbageholdelse i forbindelse med eller under en anbringelse. Betingelsen for, at personalet på et anbringelsessted kan tilbageholde et barn eller en ung er, at børn og unge-udvalget har truffet afgørelse om tilbageholdelse. Har et barn eller en ung allerede under selve anbringelsen på det pågældende sted været tilbageholdt i en periode, skal der foreligge en afgørelse fra kommunalbestyrelsen om, at barnet eller den

unge kan tilbageholdes i yderligere en periode. Der skal endvidere for hver afgørelse om, at der kan ske tilbageholdelse, være truffet en afgørelse af kommunalbestyrelsen om, hvor mange dage, barnet eller den unge kan tilbageholdes.

Kriterierne for såvel børn og unge-udvalgs afgørelserne og kommunalbestyrelsens afgørelse om tilbageholdelse i yderligere 14 dage er, at barnets/ den unges forbliven på anbringelsesstedet:

- Skal være afgørende for at kunne imødekomme barnet eller den unges særlige behov for støtte, og
- Skal have afgørende betydning for den socialpædagogiske behandling

Det er en forudsætning for en myndighedsafgørelser om tilbageholdes, at både den børnefaglige § 50 undersøgelse og handleplanen efter § 140 peger på, at det har afgørende betydning for såvel barnets eller den unges særlige behov for støtte som den socialpædagogiske behandling, at barnet eller den unge forbliver på anbringelsesstedet.

Opstår der i forbindelse med eller under en anbringelse akut behov for, at det er muligt at tilbageholde et barn eller en ung, er der mulighed for, at formanden for børn og unge-udvalget, eller i dennes fravær, næstformanden, i henhold til servicelovens § 75, stk. 1 kan træffe en foreløbig afgørelse efter § 11, stk. 1 eller stk. 2. En formandsbeslutning efter § 75 stk. 1 forudsætter, at afgørelsen af hensyn til barnets eller den unges øjeblikkelige behov ikke kan afvente, at sagen behandles i Børn og unge-udvalget. Det kan f.eks. være, hvis der akut må ske ændring af anbringelsessted, eller hvis der under en anbringelse sker traumatiske forhold i barnets eller den unges liv som gør at barnet vil rømme, f.eks. et dødsfald.

Andre mindre indgribende metoder har vist sig, eller er vurderet til, ikke at være tilstrækkelige til at fastholde barnet eller den unge på stedet.

Fysisk magt må ikke anvendes, hvis risikoen for, at barnet eller den unge forlader anbringelsesstedet kan afværges på andre måder, som er mindre indgribende. Det kan fx. være ved at sikre, at der hele tiden er personale om barnet eller den unge.

Ikke tilladt:

Barnet eller den unge må ikke låses inde, for derved at undgå, at vedkommende forlader anbringelsesstedet.

Dias 9:

Kompetence i den konkrete situation

Det er personalet (ledelse og medarbejdere), der i den konkrete situation, hvor barnet eller den unge vil forlade anbringelsesstedet, som har den formelle kompetence til at foretage tilbageholdelsen

Ved "Personale" forstås:

- Personale, der udfører pædagogisk arbejde eller pædagogiske opgaver

Bestemmelsen omfatter ikke andet personale som køkkenpersonale, pedeler og rengøringspersonale

Tilbageholdelse ved og under anbringelse 9

	Noter: Kompetence i den konkrete situation
Dias 9	<p>Kompetence i den konkrete situation – personkreds. Tilbageholdelse ved og under anbringelse.</p> <p>Det er her væsentligt at understrege, at der er tale om kompetencen til at handle, når de fornødne myndighedsafgørelser foreligger.</p> <p>Tilbageholdelse vil skulle ske i en situation, hvor der akut er behov for at gribe ind. Den formelle kompetence til at handle i den konkrete situation ligger derfor hos personalet på anbringelsesstederne.</p> <p>Ved begrebet "personale på anbringelsesstederne" forstås personale, der udfører pædagogisk arbejde, har gennemført en pædagogisk uddannelse, eller som indgår i gennemførelsen af alment pædagogisk arbejde og varetager andre pædagogiske arbejdsopgaver.</p> <p>Adgangen til at foretage indgreb efter loven omfatter således ikke eventuelt øvrigt personale på institutionerne, fx. køkkenmedarbejdere, pedeller eller rengøringspersonale.</p> <p>Personale ved interne skoler er ikke omfattet af reglerne om tilbageholdelse i forbindelse med eller under en anbringelse.</p>

Dias 10:

Form for indgreb

Tilbageholdelsen kan ske ved anvendelse af fysisk magt

Ved fysisk magt forstås:

- Fastholdelse af barnet eller den unge
- Føre barnet eller den unge til et andet opholdssted

Et indgreb med anvendelse af fysisk magt:

- Må ikke erstatte omsorg og socialpædagogisk bistand
- Skal stå i rimeligt forhold til det, der søges opnået
- Må ikke foretages, hvis mindre indgribende foranstaltninger er tilstrækkelige
- Skal udøves så skånsomt og kortvarigt, som omstændighederne tillader
- Skal ske med størst mulig hensyntagen til barnet eller den unges personlige integritet

Tilbageholdelse ved og under anbringelse

10

	<p>Noter: Form for indgreb</p>
<p>Dias 10</p>	<p>Tilbageholdelsen kan ske ved anvendelse af fysisk magt, tilsvarende som ved lovens § 9, dvs.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ved fastholdelse af barnet eller den unge • Ved at føre barnet eller den unge til et andet opholdssted <p>De generelle principper for magtanvendelse, der fremgår af lovens § 7 skal iagttages, dvs. at tilbageholdelse ved brug af fysisk magt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ikke må erstatte omsorg og socialpædagogisk bistand • Skal stå i rimeligt forhold til det, der søges opnået • Ikke må foretages hvis mindre indgribende foranstaltninger er tilstrækkelige til, at barnet eller den unge bliver på anbringelsesstedet. I givet fald skal disse anvendes • Skal udøves så skånsomt og kortvarigt, som omstændighederne tillader • Skal ske med størst mulig hensyntagen til barnet eller den unges personlige integritet <p>Tilbageholdelse, ved brug af fysisk magt, skal således afpasses efter forholdene i den enkelte situation, den må ikke gå ud over det strengt nødvendige, og den skal stå i et rimeligt forhold til det, der søges opnået med tilbageholdelsen.</p> <p>Mindre indgribende tiltag: Mindre indgribende tiltag kan fx. være fysisk guidning, hvor man lægger en arm om barnet eller den unges skulder, og med sine bevægelser angiver, at man ønsker, at barnet skal blive, evt. bevæge sig til en opholdsstue eller vedkommendes eget værelse. Det kan også være, at man kortvarigt (få minutter) stiller sig i døren, for at forhindre, at barnet eller den unge, kan komme ud.</p>

Dias 11:

<p>Registrering og indberetning</p> <p>Tilbageholdelse ved og under anbringelse skal registreres og indberettes</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lederen eller dennes stedfortræder skal straks inden for 24 timer registrere hændelsen på særligt skema: <ul style="list-style-type: none"> – Bilag 1a: Indberetningsskema til døgninstitutioner og private opholdssteder   • Barnet skal gøres bekendt med registreringen og skal have tilbud om at lave sin egen redegørelse, der kan følge indberetningen • Episoden skal indberettes til den anbringende kommune og socialtilsynet • Forældremyndigheden og eventuel driftsherre skal orienteres <p style="font-size: small; margin-top: 10px;">Tilbageholdelse ved og under anbringelse 11</p>

	<p>Noter: Registrering og indberetning</p>
<p><i>Dias 11</i></p>	<p>Tilbageholdelse skal registreres og indberettes.</p> <p>Formål med registrering og indberetning er bl.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opfølgning ift. det enkelte barn eller den unge gennem indberetning til den anbringende kommune, der som led i det personrettede tilsyn vurderer de beskrevne hændelser. Indberetningen kan hermed indgå i overvejelserne af, hvorvidt barnet eller den unge får det rigtige tilbud, eller om der skal ske ændringer heri • Opfølgning i forhold til anbringelsesstedet bl.a. gennem indberetning til socialtilsynene og orientering af evt. kommunal eller regional driftsherre. Socialtilsynet gennemgår indberetningerne og lader dem indgå i deres tilsynsmæssige overvejelser • Gennemskuelighed for, hvad der foregår på anbringelsesstedet og dermed åbenhed om de handlinger, de enkelte medarbejdere foretager • Retssikkerhed for børnene og de unge, bl.a. ved at: <ul style="list-style-type: none"> – Barnet eller den unge skal have gennemgået registreringen af hændelsen – Barnet eller den unge har ret til at udforme sin egen redegørelse for hændelsen, som skal vedlægges indberetningen – Forældremyndigheden til barnet eller den unge skal have en kopi af indberetningen – Refleksion og læring i personalegruppen over, hvorledes lignende situationer kan håndteres fremover <p>Registreringen skal ske på det skema, der følger med bekendtgørelsen om voksenansvar for anbragte børn og unge. Der er to varianter af det samme skema: Et skema til kommunale plejefamilier og et skema til private opholdssteder og døgninstitutioner.</p>

	<p>Væsentlige processuelle regler</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lederen eller dennes stedfortræder skal inden 24 timer registrere hændelsen • Barnet skal gøres bekendt med registreringen, og skal have tilbud om, at lave sin egen redegørelse, der kan følge indberetningen • Der skal uden ugrundet ophold sendes en kopi af indberetningen til den anbringende kommune • Tilsynet skal have indberetningen tilsendt ved udgangen af måneden sammen med eventuelle relevante kommentarer • Den stedlige kommune skal have en kopi af indberetningen, hvis indgrebet er sket på en intern skole. Den stedlige kommune (beliggenhedskommunen) skal have kendskab til indgrebet, da de har ansvaret for undervisningen på den interne skole <p>Forældremyndighedsindehaveren skal uden ugrundet ophold orienteres om episoden.</p> <p>Hvor der er en regional eller kommunal driftsherre skal denne orienteres.</p>
--	--